HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

12 decembrie 2018 *

„Marcă a Uniunii Europene – Procedură de decădere – Marcă a Uniunii Europene colectivă figurativă care reprezintă un cerc cu două săgeți – Utilizare serioasă a mărcii – Decădere parțială – Declararea decăderii parțiale – Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 [devenit articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2017/1001] – Articolul 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 [devenit articolul 58 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul 2017/1001] – Norma 22 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 [devenită articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul delegat (UE) 2018/625] – Prezentarea mărcii pe ambalaje – Percepția publicului relevant”

În cauza T-253/17,

Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, cu sediul în Köln (Germania), reprezentată de P. Goldenbaum, de I. Rohr și de N. Ebbecke, avocați,

reclamantă,

împotriva

Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de D. Hanf, în calitate de agent,

pârât,

cealaltă parte din procedura care s-a aflat pe rolul camerei de recurs a EUIPO fiind

Halston Properties, s. r. o., cu sediul în Bratislava (Slovacia),

având ca obiect o acțiune formulată împotriva Deciziei Camerei a cincea de recurs a EUIPO din 20 februarie 2017 (cauza R 1357/2015-5), referitoare la o procedură de decădere între Halston Properties și Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din domnul H. Kanninen, președinte, și domnii J. Schwarcz și C. Iliopoulos (raportor), judecători,

grefier: doamna R. Ūkelytė, administrator,

având în vedere cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 28 aprilie 2017,

având în vedere memoriul în răspuns depus la grefa Tribunalului la 21 iulie 2017,

* Limba de procedură: germana.

în urma ședinței din 12 iunie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 La 12 iunie 1996, reclamanta, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, a formulat o cerere de înregistrare a unei mărci a Uniunii Europene colective la Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), în temeiul Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 17, p. 51), cu modificările ulterioare [înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO 2009, L 78, p. 1), cu modificările ulterioare, înlocuit el însuși prin Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (JO 2017, L 154, p. 1)].

2 Marca colectivă a cărei înregistrare a fost solicitată (denumită în continuare „marca contestată”) este semnul figurativ următor:

3 Produsele și serviciile pentru care s-a solicitat înregistrarea fac parte din clasele 1-35, 39, 40 și 42 în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare, și corespund, pentru fiecare dintre aceste clase, următoarei descrieri:

– clasa 1: „Produse chimice pentru industrie, științe, fotografie, agricultură, horticultură și silvicultură; rășini artificiale în stare brută; materiale plastice în stare brută; îngrășăminte; compoziții pentru stingerea incendiilor; preparate pentru călirea și sudura metalelor; produse chimice pentru conservarea alimentelor; tananți; adezivi folosiți în industrie”;

– clasa 2: „Coloranți, lacuri și vopsele; produse pentru rugină și contra deteriorării lemnului; materiale pentru vopsit; mordanți; rășini naturale în stare brută; metale sub formă de folie și pulbere pentru pictori, decoratori, tipografi și artiști”;

– clasa 3: „Înălbitori și alte preparate pentru spălare; preparate pentru curățare, lustruire, degresare și preparate abrazive; săpunuri, parfumerie, uleiuri esențiale, cosmetice, loțiuni pentru păr, pastă de dinți”;

– clasa 4: „Uleiuri și unsori industriale; lubrifianți; produse pentru absorbția, umezirea și legarea prafului; combustibili (inclusiv benzină pentru motoare) și materiale pentru iluminat; lumânări și fitiluri”;

– clasa 5: „Produse farmaceutice, de uz veterinar și sanitare; substanțe dietetice de uz medical, alimente pentru sugari; plasturi, materiale de pansat; materiale pentru plombarea dinților și pentru amprente dentare; dezinfectanți; produse pentru distrugerea dăunătorilor; fungicide, erbicide”;

– clasa 6: „Metale comune și aliajele acestora; materiale de construcții metalice; construcții metalice transportabile; materiale metalice pentru căi ferate; cabluri și fire metalice neelectrice; fierărie, articole mici din metal; țevi și tuburi metalice; seifuri; produse metalice necuprinse în alte clase; minereuri”;

– clasa 7: „Utilaje pentru prelucrarea metalului, a lemnului, a hârtiei, a textilelor, a materialelor plastice sau de construcții; mașini și aparate electrice pentru casă și birou, incluse în clasa 7; mașini-unelte; motoare (cu excepția motoarelor pentru vehicule terestre); cuplaje și organe de transmisie (cu excepția celor pentru vehicule terestre); unelte agricole incluse în această clasă; incubatoare pentru ouă”;

– clasa 8: „Unelte cu funcționare manuală; aparate cu funcționare manuală pentru casă și pentru grădină, precum și pentru prelucrarea metalului, a lemnului, a hârtiei, a textilelor, a materialelor plastice și de construcții, incluse în clasa 8; cuțite, furculițe și linguri; arme albe; aparate de ras”;

– clasa 9: „Aparate și instrumente de uz științific, nautic, topografic, electric, pentru fotografie, cinematografie, optică, cântărire, măsurare, semnalizare, verificare, salvare și învățământ; aparate și instrumente electrice incluse în această clasă; aparate pentru înregistrarea, transmiterea și reproducerea sunetului sau imaginii; suporturi magnetice de înregistrare, discuri acustice; distribuitoare automate și mecanisme pentru aparate care funcționează cu fise; case de marcat, mașini de calculat, echipamente de prelucrare a datelor, calculatoare; echipament pentru stingerea incendiilor”;

– clasa 10: „Aparate și instrumente chirurgicale, medicale, stomatologice și de uz veterinar, membre, ochi și dinți artificiali; articole ortopedice, material de sutură”;

– clasa 11: „Aparate de iluminat, de încălzit, de producere a aburului, de gătit, frigorifice, de uscare, de ventilare, de distribuție a apei și instalații sanitare”;

– clasa 12: „Vehicule; aparate de locomoție pe uscat, în aer sau pe apă”;

– clasa 13: „Arme de foc; muniție și proiectile; explozivi; artificii”;

– clasa 14: „Metale prețioase și aliaje ale acestora, produse din sau placate cu metale prețioase care nu sunt cuprinse în alte clase; bijuterii, pietre prețioase; ceasuri și instrumente de măsurare a timpului”;

– clasa 15: „Instrumente muzicale”;

– clasa 16: „Hârtie, carton și produse din aceste materiale, incluse în clasa 16; tipărituri; articole de legătorie; fotografii; papetărie; adezivi pentru papetărie sau menaj; materiale pentru artiști; pensule; mașini de scris și articole de birou (cu excepția mobilierului); material didactic sau pentru învățământ (cu excepția aparatelor); materiale plastice pentru ambalaj incluse în clasa 16; cărți de joc; caractere tipografice; forme de tipar”;

– clasa 17: „Cauciuc, gutapercă, gumă, azbest, mică și produse din aceste materiale, incluse în clasa 17; materiale plastice extrudate; materiale de etanșare, de umplutură, materiale izolante; țevi flexibile nemetalice”;

– clasa 18: „Piele și imitații de piele, produse din aceste materiale cuprinse în această clasă; piei de animale, geamantane și valize; umbrele, umbrele de soare și bastoane; bice și articole de șelărie”;

– clasa 19: „Materiale de construcții nemetalice; conducte rigide nemetalice pentru construcții; asfalt, smoală și bitum; construcții nemetalice transportabile; monumente (cu excepția celor din metal)”;

– clasa 20: „Mobilier, oglinzi, rame; produse, incluse în clasa 20, din lemn, plută, stuf, trestie, răchită, os, fildeș, os de balenă, scoici, sidef, spumă de mare, înlocuitori ai acestora sau material plastic”;

– clasa 21: „Aparate incluse în această clasă și recipiente pentru menaj sau bucătărie (nici din metale prețioase, nici placate); piepteni și bureți; perii (cu excepția pensulelor); materiale pentru perii; materiale de curățare; bureți metalici; sticlă brută sau semiprelucrată (cu excepția sticlei folosite în construcții); sticlărie, porțelan și faianță incluse în această clasă”;

– clasa 22: „Frânghii, sfori, plase, corturi, prelate, vele, saci (incluse în această clasă); materiale de umplutură (cu excepția cauciucului și a materialelor plastice); materiale textile fibroase brute”;

– clasa 23: „Fire de uz textil”;

– clasa 24: „Țesături și produse textile cuprinse în clasa 24; cuverturi de pat și lenjerii”;

– clasa 25: „articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, articole pentru acoperirea capului”;

– clasa 26: „Dantelă și broderie, panglici și șnururi; nasturi, capse, copci; flori artificiale”;

– clasa 27: „Covoare, preșuri și rogojini, linoleum și alte articole de pardoseală; tapet, cu excepția celui din material textil”;

– clasa 28: „Jocuri, jucării; articole de gimnastică și sport cuprinse în această clasă; decorațiuni pentru pomul de Crăciun”;

– clasa 29: „Carne, pește, păsări, vânat; extracte din carne; fructe și legume conservate, uscate și gătite; jeleuri, dulcețuri, compoturi; ouă, lapte și produse lactate; uleiuri și grăsimi comestibile”;

– clasa 30: „Cafea, ceai, cacao, zahăr, orez, tapioca, sago, înlocuitori de cafea; făină și preparate din cereale, pâine, produse de patiserie și cofetărie, înghețată; miere, sirop de melasă; drojdie, praf de copt; sare, muștar; oțet, sosuri (condimente); mirodenii; gheață”;

– clasa 31: „Produse agricole, horticole, forestiere și cereale, necuprinse în alte clase; animale vii; fructe și legume proaspete; semințe, plante și flori naturale; alimente pentru animale; malț”;

– clasa 32: „Bere; ape minerale și gazoase și alte băuturi nealcoolice; băuturi din fructe și sucuri din fructe; siropuri și alte produse pentru fabricarea băuturilor”;

– clasa 33: „Băuturi alcoolice (cu excepția berii)”;

– clasa 34: „Tutun; articole pentru fumători; chibrituri”;

– clasa 35: „Publicitate”;

– clasa 39: „Transport; ambalare și depozitare a mărfurilor”;

– clasa 40: „Prelucrarea materialelor; reciclarea materialelor de ambalat”;

– clasa 42: „Evacuarea deșeurilor; crearea de programe informatice pentru procesarea datelor”.

4 Regulamentul de utilizare a mărcii contestate prezentat odată cu cererea de înregistrare prevede, printre alte elemente, la punctul 6, că marca contestată este creată „pentru a permite consumatorilor și comercianților să recunoască ambalajele care fac parte din [s]istemul [d]ual și pentru care a fost instituită o contribuție la finanțarea sistemului, precum și produsele ambalate astfel și să le distingă de alte ambalaje și produse […]”.

5 Marca contestată a fost înregistrată ca marcă a Uniunii Europene colectivă la 19 iulie 1999 sub numărul 298273 pentru produsele și serviciile menționate la punctul 3 de mai sus.

6 La 25 septembrie 2006 și la 17 mai 2016, înregistrarea mărcii contestate a fost reînnoită.

7 La 2 noiembrie 2012, cealaltă parte la procedura în fața EUIPO, Halston Properties, s. r. o., a formulat o cerere de decădere a mărcii contestate, în temeiul articolului 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 [devenit articolul 58 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul 2017/1001], pentru motivul că această marcă nu a făcut obiectul unei utilizări serioase pentru produsele pentru care a fost înregistrată. Această cerere a fost îndreptată împotriva ansamblului produselor înregistrate în clasele 1-34 vizate la punctul 3 de mai sus. Serviciile vizate de marca contestată nu au fost contestate.

8 Reclamanta a prezentat numeroase documente cu privire la utilizarea mărcii contestate. Printre acestea se află diferite contracte de licență, precum și alte documente care reglementează utilizarea mărcii contestate pe ambalaje.

9 Prin decizia din 26 mai 2015, divizia de anulare a EUIPO a admis în parte cererea de decădere și a declarat reclamanta decăzută din drepturile sale începând de la 2 noiembrie 2012 pentru anumite produse (denumite în continuare „produsele în litigiu”), și anume toate produsele din clasele 1-34 vizate la punctul 3 de mai sus, cu excepția produselor următoare:

– clasa 6: „Ambalaje din metal incluse în clasa 6”;

– clasa 16: „Ambalaje din hârtie, carton, incluse în clasa 16; materiale plastice pentru ambalat incluse în clasa 16”;

– clasa 17: „Ambalaje din cauciuc, gutapercă, gumă, azbest, mică, incluse în clasa 17”;

– clasa 18: „Ambalaje din piele și imitații de piele, incluse în clasa 18”;

– clasa 20: „Ambalaje din lemn, plută, trestie, stuf, răchită și înlocuitori ai acestor materii sau din materiale plastice incluse în clasa 20”;

– clasa 21: „Recipiente de ambalat pentru menaj sau bucătărie (nici din materiale prețioase, nici placate); ambalaje din sticlărie, porțelan și faianță, incluse în clasa 21”;

– clasa 22: „Produse de ambalat incluse în clasa 22”;

– clasa 24: „Ambalaje textile, incluse în clasa 24”.

10 La 8 iulie 2015, reclamanta a formulat o cale de atac la EUIPO, în temeiul articolelor 58-64 din Regulamentul nr. 207/2009 (devenite articolele 66-71 din Regulamentul 2017/1001), împotriva deciziei diviziei de anulare, în măsura în care aceasta a declarat-o decăzută din drepturile sale pentru produsele în litigiu.

11 Prin decizia din 20 februarie 2017 (cauza R 1357/2015-5) (denumită în continuare „decizia atacată”), Camera a cincea de recurs a EUIPO a respins calea de atac. În special, ea a considerat că reclamanta nu a făcut dovada faptului că a utilizat marca contestată în conformitate cu funcția sa principală, și anume garantarea identității de origine a produselor în litigiu. În această privință, ea a arătat, cu titlu introductiv, că trebuia să se ia în considerare că marca contestată era o marcă colectivă care, în această calitate, făcea obiectul unei utilizări de natură să asigure menținerea drepturilor sale, întrucât era utilizată potrivit funcției sale de indicare a produselor și a serviciilor membrilor asociației. În continuare, aspectul dacă marca contestată a fost utilizată ca indicație de origine pentru produsele vizate de marca contestată s-ar aprecia în funcție de percepția publicului relevant care, în speță, ar asocia marca contestată „cu un comportament ecologic al întreprinderii” și ar percepe această marcă drept indicație a faptului că deșeurile de ambalaje desemnate de semn pot fi colectate, iar apoi valorificate în containere sau în saci prevăzuți special în acest scop.

12 Camera de recurs a observat că, în măsura în care, pentru consumatorul mediul al Uniunii Europene relevant, semnificația mărcii contestate s-ar limita la indicarea faptului că deșeurile de ambalaje astfel desemnate pot fi colectate și valorificate după un anumit sistem, marca contestată, din punctul de vedere al acestui consumator, nu ar fi fost utilizată pentru a indica originea produselor în litigiu. Chiar dacă ambalajul și produsul apar drept constituind „o unitate” la vânzare, consumatorul relevant ar fi perfect în măsură să facă distincție între o marcă care indică originea comercială a produsului și o marcă care semnalează valorificarea deșeurilor de ambalaje goale și uzate după ce consumatorul a dezambalat, a utilizat sau a consumat produsul însuși. Întrucât un produs pe ambalajul căruia marca contestată este vizibilă nu se distinge cu nimic de un produs identic al cărui ambalaj nu reproduce această marcă, marca contestată nu ar indica, în consecință, o anumită calitate a produselor.

13 Pe de altă parte, potrivit camerei de recurs, reclamanta nu ar fi reușit să dovedească faptul că utilizarea mărcii contestate avea obiectivul să creeze sau să păstreze un debușeu pentru produsele în litigiu. Totalitatea documentelor prezentate ar avea ca obiect utilizarea mărcii contestate în ceea ce privește ambalajele de vânzare.

Concluziile părților

14 Reclamanta solicită Tribunalului:

– anularea deciziei atacate;

– obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată.

15 EUIPO solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii;

– obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

16 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 [devenit articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001] coroborat cu articolul 66 din același regulament (devenit articolul 74 din Regulamentul 2017/1001).

17 Reclamanta arată în esență că documentele pe care le-a prezentat dovedesc nu numai o utilizare comercială a mărcii contestate pentru ambalajele de produse, ci și pentru produsele în litigiu ambalate.

18 În primul rând, potrivit acesteia, EUIPO a omis să ia în considerare că dovezile utilizării nu privesc doar ambalaje vândute separat, ci și ambalaje de vânzare, adică ambalaje care sunt propuse ca formând o unitate cu produsul la vânzare. Ar fi vorba despre o marcare multiplă a produsului pe ambalajul său, practicată frecvent și cu care publicul ar fi obișnuit.

19 În al doilea rând, reclamanta consideră că, astfel cum reiese din norma 22 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 al Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 [devenit articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul delegat (UE) 2018/625 al Comisiei din 5 martie 2018, care completează Regulamentul 2017/1001 și care abrogă Regulamentul delegat (UE) 2017/1430 (JO 2018, L 104, p. 1)], reprezentarea mărcii contestate pe ambalaje care se raportează la produsele în litigiu este o dovadă directă a faptului că marca contestată a făcut obiectul unei utilizări de natură să asigure menținerea drepturilor sale. În general, publicul ar atribui un semn aplicat pe ambalaje produsului, iar nu ambalajului său.

20 În al treilea rând, potrivit reclamantei, publicul înțelege marca contestată nu în sensul în care ambalajul în cauză ar prezenta o anumită calitate materială sau ar proveni de la un furnizor de ambalaje determinat, ci, mai degrabă, conform punctului 6 din regulamentul de utilizare a mărcii contestate și în conformitate cu funcția specială a mărcii colective, în sensul că ambalajul ar face parte dintr-un sistem de gestionare adecvată a deșeurilor și în același timp că fabricantul produselor în litigiu ar face parte din sistemul de acord de licență al reclamantei. Acest lucru ar fi valabil cu atât mai mult cu cât utilizatorii mărcii contestate nu ar fi furnizori de ambalaje, ci vânzători sau producători de produse ambalate.

21 Pe de altă parte, reclamanta susține că marca contestată indică de asemenea anumite calități nemateriale ale produselor în litigiu. Astfel, ea ar semnala că produsele în litigiu provin de la o întreprindere care a investit financiar pentru ca ambalajul să fie eliminat în sensul Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO 2008, L 312, p. 3) și că cheltuielile angajate în acest scop permit să se asigure o mai bună reciclare a ambalajelor utilizate, să se evite cheltuielile de ambalare inutile, să se faciliteze eliminarea publică a deșeurilor și, în sfârșit, să se conserve cât mai mult posibil mediul. Ideea pe care ar vehicula-o marca contestată și care ar fi percepută de publicul relevant ar fi legată de o caracteristică precisă, și anume un comportament al întreprinderii. În acest sens, marca contestată ar exprima o calitate nematerială a produselor în litigiu. Consumatorul s-ar decide nu pentru ambalaj ca atare, ci pentru un produs precis dintr-un ambalaj pentru că acest produs ar proveni de la o întreprindere care a investit financiar pentru ambalajul produsului în cauză pentru ca acest ambalaj și ambalajele de acest tip să fie eliminate în sensul Directivei 2008/98.

22 EUIPO contestă această argumentație.

23 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, „[d]acă, în termen de cinci ani de la data înregistrării, marca Uniunii Europene nu a făcut obiectul unei utilizări importante în Uniune pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă această utilizare a fost suspendată pentru un termen neîntrerupt de cinci ani, marca Uniunii Europene face obiectul sancțiunilor prevăzute de prezentul regulament, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat pentru a nu fi utilizată”.

24 Potrivit articolului 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, titularul mărcii Uniunii Europene este declarat decăzut din drepturi ca urmare a unei cereri prezentate la EUIPO sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere în cazul în care, pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani, marca Uniunii Europene nu a făcut obiectul unei utilizări serioase în cadrul

Uniunii pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și în cazul în care nu există motive întemeiate pentru neutilizare. Articolul 51 din Regulamentul nr. 207/2009 se aplică și mărcilor Uniunii Europene colective, conform articolului 66 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009.

25 În temeiul normei 22 alineatele (3) și (4) din Regulamentul nr. 2868/95 [devenită articolul 10 alineatele (3) și (4) din Regulamentul delegat 2018/625] aplicabile procedurilor de decădere în conformitate cu norma 40 alineatul (5) din același regulament [devenită articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul delegat 2018/625], dovada utilizării trebuie să vizeze locul, durata, importanța și natura utilizării mărcii și se limitează, în principiu, la prezentarea de documente justificative precum ambalaje, etichete, liste de prețuri, cataloage, facturi, fotografii, anunțuri în ziare, precum și declarații scrise prevăzute la articolul 78 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 207/2009 [devenit articolul 97 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul 2017/1001].

26 Astfel cum reiese din jurisprudență, o marcă face obiectul unei utilizări serioase atunci când este utilizată în conformitate cu funcția sa esențială, care este aceea de a garanta identitatea originii produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată, în scopul de a crea sau de a păstra un debușeu pentru aceste produse și servicii, cu excluderea utilizărilor cu caracter simbolic având ca unic obiect menținerea drepturilor conferite prin înregistrare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 martie 2003, Ansul, C-40/01, EU:C:2003:145, punctul 43). În această privință, trebuie precizat că, în același mod, funcția esențială a unei mărci colective a Uniunii Europene este de a face distincție între produsele sau serviciile membrilor asociației titulare a acestora și cele ale altor întreprinderi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 septembrie 2017, The Tea Board/EUIPO, C-673/15 P-C-676/15 P, EU:C:2017:702, punctul 63).

27 Aprecierea caracterului serios al utilizării mărcii trebuie să se bazeze pe ansamblul faptelor și al împrejurărilor adecvate pentru a stabili realitatea exploatării comerciale a acesteia, în special pe utilizările considerate ca fiind justificate în sectorul economic vizat pentru menținerea sau pentru crearea cotelor de piață în beneficiul produselor sau serviciilor protejate de marcă, natura acestor produse sau servicii, caracteristicile pieței, întinderea și frecvența utilizării mărcii [a se vedea Hotărârea din 10 septembrie 2008, Boston Scientific/OAPI – Terumo (CAPIO), T-325/06, nepublicată, EU:T:2008:338, punctul 30 și jurisprudența citată].

28 Pe de altă parte, utilizarea serioasă a unei mărci nu poate fi demonstrată prin probabilități sau prin prezumții, ci trebuie să se întemeieze pe elemente concrete și obiective care dovedesc o utilizare efectivă și suficientă a mărcii pe piața relevantă [a se vedea Hotărârea din 23 septembrie 2009, Cohausz/OAPI – Izquierdo Faces (acopat), T-409/07, nepublicată, EU:T:2009:354, punctul 36 și jurisprudența citată]. Trebuie efectuată o apreciere globală care să țină seama de toți factorii relevanți în cauză și care să implice o anumită interdependență între factorii luați în considerare [a se vedea Hotărârea din 18 ianuarie 2011, Advance Magazine Publishers/OAPI – Capela & Irmãos (VOGUE), T-382/08, nepublicată, EU:T:2011:9, punctul 30 și jurisprudența citată].

29 De asemenea, dacă o marcă a fost înregistrată pentru o categorie de produse sau servicii suficient de largă pentru a putea fi distinse, în cadrul acesteia, mai multe subcategorii susceptibile să fie luate în considerare în mod autonom, dovada utilizării serioase a mărcii pentru o parte a acestor produse sau servicii nu conferă protecție decât pentru acea sau pentru acele subcategorii din care fac parte produsele și serviciile pentru care marca a fost efectiv utilizată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iulie 2005, Reckitt Benckiser (España)/OAPI – Aladin (ALADIN), T-126/03, EU:T:2005:288, punctul 45, și Hotărârea din 13 februarie 2007, Mundipharma/OAPI – Altana Pharma (RESPICUR), T-256/04, EU:T:2007:46, punctul 23].

30 Prezentul motiv trebuie, prin urmare, analizat în lumina celor ce precedă.

31 Cu titlu introductiv, trebuie precizat mai întâi că, întrucât cealaltă parte la procedura în fața EUIPO și-a depus cererea de decădere la EUIPO la 2 noiembrie 2012, perioada de cinci ani vizată la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 se extinde de la 2 noiembrie 2007 la 1 noiembrie 2012 (denumită în continuare „perioada relevantă”).

32 În plus, trebuie amintit că obiectul acțiunii se limitează doar la aspectul dacă utilizarea de natură să asigure menținerea drepturilor mărcii contestate a fost dovedită pentru produsele în litigiu. Nu sunt vizate ambalajele din clasele 6, 16-18, 20-22 și 24 pentru care reclamanta nu a fost decăzută din drepturi.

33 Astfel cum a constatat în mod întemeiat reclamanta, camera de recurs nu a pus la îndoială faptul că marca contestată a făcut obiectul unei utilizări serioase ca marcă colectivă în numeroase state membre ale Uniunii pe mai multe tipuri de ambalaje de produse. Având în vedere că, potrivit jurisprudenței citate la punctul 29 de mai sus, dovada utilizării serioase a mărcii contestate pentru o parte din aceste produse nu determină protecția decât pentru acea sau pentru acele subcategorii din care fac parte produsele pentru care marca Uniunii Europene a fost utilizată efectiv, se ridică, în consecință, problema dacă, astfel cum pretinde reclamanta, dovada utilizării serioase a mărcii contestate pe ambalaje presupune și dovada unei utilizări serioase pentru produsele ambalate înseși.

34 În această privință, camera de recurs a apreciat, la punctul 31 din decizia atacată, că utilizarea de natură să asigure menținerea drepturilor poate fi dovedită și prin prezentarea ambalajelor, în conformitate cu norma 22 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2868/95. Ea a constatat însă în mod întemeiat că aceasta nu o scutește pe reclamantă de obligația de a dovedi că utilizarea mărcii contestate pe ambalaje este înțeleasă într-un mod la fel de efectiv de publicul relevant drept constituind o utilizare ca marcă pentru produsele în litigiu.

35 Astfel, pentru ca utilizarea mărcii să fie calificată drept serioasă, trebuie să fie vorba despre o utilizare conformă cu funcția esențială a mărcii, care este aceea de a-i garanta consumatorului sau utilizatorului final identitatea originii unui produs sau serviciu, permițându-i să distingă, fără vreo posibilitate de confuzie, acest produs sau serviciu de cele care au o altă proveniență (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 martie 2003, Ansul, C-40/01, EU:C:2003:145, punctele 36 și 43). În consecință, aprecierea caracterului serios al utilizării mărcii trebuie să fie întemeiată pe percepția publicului relevant.

36 În primul rând, trebuie arătat că, în speță, camera de recurs a considerat în mod întemeiat că produsele în litigiu se adresau în principal marelui public, ca de exemplu consumatorii de detergenți și de produse cosmetice, de medicamente, de instrumente și de aparate electrocasnice, de aparate electrice, de haine, de alimente, de produse de agrement și de băuturi, de obiecte de mobilat, și că publicul specializat era de asemenea vizat în parte, de exemplu specialiștii din domeniul agriculturii, al comerțului și al industriei. În al doilea rând, în mod întemeiat camera de recurs a constatat că era necesar să se prezume că publicul vizat va avea un nivel de atenție de la normal la ridicat în privința produselor în litigiu, care cuprind, pe de o parte, bunuri de consum și obiecte utilitare utilizate zilnic, dar și, pe de altă parte, produse a căror cumpărare este asociată cu cheltuieli ridicate sau care pot avea consecințe economice, ecologice sau sanitare considerabile, ca produsele chimice, uleiurile industriale, lubrifianții, produsele pentru prevenirea deteriorării lemnului, dezinfectanții, medicamentele, mașinile-unelte, produsele medicale și vehiculele. Pe de altă parte, este necesar să se arate că definiția dată de camera de recurs publicului relevant, precum și considerațiile privind nivelul de atenție a acestuia nu sunt, în orice caz, contestate de părți.

37 Având în vedere punctul de vedere al publicului relevant, camera de recurs a ajuns în mod întemeiat la concluzia că reclamanta nu a dovedit că a utilizat marca contestată în conformitate cu funcția sa principală constând în a garanta identitatea de origine a produselor în litigiu.

38 În special, în mod întemeiat camera de recurs, referindu-se în această privință la constatările Tribunalului din Hotărârea din 24 mai 2007, Duales System Deutschland/Comisia (T-151/01, EU:T:2007:154, punctul 159), a apreciat că publicul relevant identifica marca contestată aplicată pe ambalaj ca fiind indicația că acesta putea fi colectat și valorificat după un anumit sistem. Astfel, după cum arată în mod întemeiat camera de recurs, este un fapt de notorietate și, în plus, dovedit de documentele prezentate de reclamantă că publicul relevant este obișnuit cu marca contestată și cunoaște de mulți ani sistemele de valorificare a deșeurilor de ambalaje. Potrivit constatărilor camerei de recurs, care a făcut trimitere în această privință la un studiu al unui institut de sondaj german prezentat de reclamantă, 98 % din populația sondată în anul 2003 în Germania cunoștea marca contestată, iar 78 % din populația germană califica, în același an, marca contestată drept „semn aplicat pe ambalaje pentru a indica consumatorului că aceste ambalaje sunt eliminate în afara deșeurilor reziduale, în rezervoarele colectoare ale sistemului dual”. Potrivit acelorași constatări ale camerei de recurs, care s-a referit în această privință la un raport anual al întreprinderii franceze Eco-Emballages, similar celui al reclamantei, marca contestată era, în anul 2010, reprodusă pe 95 % din ambalajele din Franța și recunoscută de 75 % din populația franceză, din care 99,2 % își putea tria deșeurile de ambalaje.

39 Reclamanta nu repune în discuție constatarea camerei de recurs potrivit căreia publicul relevant înțelege marca contestată în sensul că ambalajul face parte dintr-un sistem de gestionare adecvată a deșeurilor. În schimb, ea arată că, pe lângă această înțelegere, publicul respectiv ar înțelege marca în sensul că fabricantul produselor în litigiu face parte din sistemul de acord de licență al reclamantei. Marca contestată ar vehicula, în consecință, o calitate nematerială a produselor în litigiu, și anume comportamentul ecologic al întreprinderii, care produce sau distribuie produsele în litigiu. Publicul ar atribui produsului, iar nu ambalajului său, marca contestată aplicată pe ambalaje.

40 În această privință, trebuie constatat mai întâi că observațiile reclamantei se dovedesc a fi parțial contradictorii în măsura în care arată, pe de o parte, că publicul relevant ar înțelege marca contestată ca indicație a faptului că ambalajul de vânzare – ca parte integrantă din unitatea de vânzare formată cu produsul – face parte dintr-un sistem de gestionare adecvată a deșeurilor și, pe de altă parte, că publicul relevant ar atribui produsului, iar nu ambalajului său, marca contestată aplicată pe ambalaje.

41 În continuare, trebuie arătat că observațiile reclamantei sunt lipsite de pertinență. Desigur, este adevărat că, în conformitate cu funcția sa de marcă colectivă, marca contestată face referire la faptul că producătorul sau distribuitorul produselor în litigiu face parte din sistemul de acord de licență al reclamantei și semnalează, în consecință, un anumit comportament ecologic al acestei întreprinderi. Totuși, astfel cum camera de recurs a considerat în mod corect, publicul relevant este perfect în măsură să facă distincție între o marcă care indică originea comercială a produsului și o marcă care semnalează valorificarea deșeurilor de ambalaje goale și uzate după ce consumatorul a dezambalat, a utilizat sau a consumat produsul însuși, chiar dacă ambalajul și produsul apar drept constituind „o unitate” la vânzare. Reiese de altfel din elementele de probă prezentate de reclamantă că produsele înseși sunt desemnate în mod regulat de mărci care aparțin unor societăți diferite.

42 Rezultă că utilizarea mărcii contestate ca marcă colectivă care desemnează produsele membrilor asociației distingându-le de produsele care provin de la întreprinderi ce nu fac parte din această asociație va fi percepută de publicul relevant ca utilizare având ca obiect ambalaje. Calitatea nematerială revendicată de reclamantă și atribuită mărcii contestate, adică comportamentul ecologic al întreprinderii datorită afilierii sistemului de acord de licență al reclamantei, va fi atribuit de publicul relevant posibilității de tratament ecologic al ambalajului, iar nu unui asemenea tratament aplicat însuși produsului ambalat, care se poate dovedi neadaptat pentru un tratament ecologic, ca de exemplu armele de foc care intră în clasa 13.

43 În sfârșit, o asemenea apreciere este confirmată și de interpretarea punctului 6 din regulamentul de utilizare a mărcii contestate, potrivit căruia marca contestată este creată „pentru a permite consumatorilor și comercianților să recunoască ambalajele care fac parte din [s]istemul [d]ual și

pentru care a fost instituită o contribuție la finanțarea sistemului, precum și produsele ambalate astfel și să le distingă de alte ambalaje și produse”. În consecință, înțelegerea mărcii contestate de publicul relevant nu se referă la o calitate nematerială a produselor în litigiu, ci la o calitate nematerială a ambalajului acestor produse care aparțin sistemului dual gestionat de reclamantă.

44 Prin urmare, în mod întemeiat camera de recurs a constatat la punctele 33, 35 și 37 din decizia atacată că reclamanta nu a reușit, în plus, să dovedească faptul că utilizarea mărcii contestate avea obiectivul de a crea sau de a păstra un debușeu în raport cu ceilalți operatori economici, cel puțin în ceea ce privește produsele în litigiu. Întrucât marca nu este cunoscută de consumator ca o indicație a faptului că deșeul de ambalaj astfel desemnat poate fi eliminat datorită instalațiilor de colectare de proximitate, aplicarea mărcii contestate pe ambalaj exprimă pur și simplu faptul că întreprinderea, la fel ca toți ceilalți operatori economici, se comportă în conformitate cu cerința prescrisă de Directiva 2008/98, potrivit căreia obligația de valorificare a deșeurilor de ambalaje revine tuturor întreprinderilor.

45 Contrar celor arătate de reclamantă, în cazul puțin probabil în care ofertele concurenței fiind identice, consumatorul s-ar decide pe baza doar a calității ambalajului pentru un produs ambalat, marca contestată nu creează sau nu păstrează un debușeu în raport cu ceilalți operatori economici în ceea ce privește produsele în litigiu, ci doar în ceea ce privește ambalajul.

46 Rezultă din ansamblul celor ce precedă că reclamanta nu a dovedit, pentru perioada relevantă, utilizarea serioasă de natură să asigure menținerea drepturilor mărcii contestate pentru produsele în litigiu și că, în consecință, motivul unic trebuie considerat nefondat și, prin urmare, înlăturat.

47 Prin urmare, acțiunea trebuie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată efectuate de EUIPO, conform concluziilor acestuia.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH la plata cheltuielilor de judecată.

Kanninen Schwarcz Iliopoulos

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 decembrie 2018.

Semnături